

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการศึกษา

การศึกษารื่อง สภาพและปัญหาการสอนวิชาภาษาไทย ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการศึกษาตามลำดับขั้นตอนดังนี้

การศึกษาค้นคว้าข้อมูล

1. ศึกษาตำรา เอกสาร วารสาร ประกาศ คำสั่ง งานวิจัยและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งประกาศในแผนพัฒนาการศึกษา ระยะที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539) และระยะที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544)
2. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากตำรา เอกสาร วารสาร งานวิจัย หลักสูตร คู่มือครู และสิ่งพิมพ์ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยในด้านต่าง ๆ คือ ด้านการใช้หลักสูตร และเอกสารประกอบหลักสูตร วิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อวัตกรรมการสอน การวัดและประเมินผลการเรียน และการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
3. ศึกษาหนังสือ เอกสาร และงานวิจัยที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการวิจัย และการสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย สัมภาษณ์ครูภาษาไทยและผู้บริหารโรงเรียนเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

การเลือกกลุ่มตัวอย่างประชากร

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้มี 2 กลุ่ม คือ ตัวอย่างประชากรที่เป็นครูผู้สอนวิชาภาษาไทยและตัวอย่างประชากรที่เป็นผู้บริหาร ในการเลือกกลุ่มตัวอย่างผู้ศึกษาได้ดำเนินการดังนี้

1. สํารวจโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 21 อำเภอ กับ 3 กิ่งอำเภอ ซึ่งมีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 200 โรงเรียน

2. จากจำนวนโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขต จังหวัดเชียงใหม่ทั้งหมด ผู้ทำการศึกษาจะสุ่มตัวอย่างประชากรตามจำนวนในตารางมาตรฐาน ว่าด้วยขนาดประชากรและตัวอย่าง ของ Krejcie และ Morgan (บุญชุ่ม ศรีสะอาด, 2535, หน้า 40)

3. ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างประชากร ที่เป็นครูผู้สอนวิชาภาษาไทยและกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ รวม จำนวน 264 ชุด โดยส่งแบบสอบถาม ไปยังกลุ่มตัวอย่าง จำนวน กลุ่มละ 170 - 180 ชุด ได้รับแบบสอบถามคืนมา จำนวนกลุ่มละ 132 ชุด

การสร้างเครื่องมือในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา มี 2 ประเภท คือ แบบสอบถามครูผู้สอนและแบบสอบถามผู้บริหาร

1. สร้างแบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอน วิชาภาษาไทยเพื่อใช้ในการสอบถามครูผู้สอนวิชาภาษาไทย แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list) และเติมคำในช่องว่าง

ตอนที่ 2 สภาพและปัญหา แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย มีลักษณะเป็นการเติมคำ, เป็นแบบสำรวจรายการและเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) มี 5 ระดับคือ มีปัญหามากที่สุด มีมาก ปานกลาง มีน้อย และมีน้อยที่สุด เนื้อหาของแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพ ปัญหา และแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนในด้านต่าง ๆ

ตอนที่ 3 สถานภาพด้านความรู้เกี่ยวกับการวิจัย และการใช้นวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอน มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการและเติมคำในช่องว่าง

2. ผู้ศึกษาสร้างแบบสอบถาม อีก 1 ชุดเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัด บัญชีสนับสนุนการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย เพื่อใช้ในการสอบถามผู้บริหาร

3. ทาความตรง (Validity) ของแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) โดยนำเครื่องมือทั้ง 2 ชุด มาเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของสำนวนภาษา ความถูกต้องและความครอบคลุมของเนื้อหา นำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม แล้วจึงนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขมาเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจพิจารณาความถูกต้องเหมาะสมของสำนวนภาษา ความตรงต่อเนื้อหา พร้อมทั้งขอคำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม ผู้ศึกษานำคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุงแก้ไข แล้วเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ได้พิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

4. ผู้ศึกษานำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างประชากร และนำแบบสอบถามสำหรับผู้บริหารไปทดลองใช้กับผู้บริหารที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างประชากรที่จังหวัดลำพูน โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ผลการทดสอบได้ค่าความเชื่อมั่นที่ 0.84 สรุปได้ว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นสูง (อ้างใน ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2521, หน้า 171)

5. นำแบบสอบถาม มาปรับปรุงอีกครั้งหนึ่งตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วสร้างต้นฉบับสำหรับใช้เก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้ศึกษาขอหนังสือขอความร่วมมือจากประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา ประจำคณะศึกษาศาสตร์ ถึงผู้อำนวยการสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล

2. สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ มีหนังสือถึงสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ กิ่งอำเภอ ขอความร่วมมือให้ส่งแบบสอบถามที่ตอนแล้วคืนผู้ทำการศึกษาทางไปรษณีย์ ภายใน 20 วัน

3. หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ กิ่งอำเภอ ออกหนังสือถึงกลุ่มตัวอย่างตามที่ได้เตรียมเอกสารไว้แล้ว สำหรับแบบสอบถามผู้ศึกษาได้จัดเตรียมซองเปล่าติดแสตมป์จำหน่ายถึงผู้รับแบบไปกับแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว ส่วนที่ได้ไม่ครบผู้ศึกษาเดินทางไปรับที่สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ กิ่งอำเภอทุกแห่ง เพื่อขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามเพิ่มเติมและได้รับแบบสอบถามคืนทั้งหมด 132 ชุดต่อกลุ่มตัวอย่าง

วิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล

นำข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาวิเคราะห์โดยวิธีการทางสถิติ คือ พหุค่าร้อยละ สำหรับข้อกระทงที่เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-list) และคำตอบสำหรับข้อกระทงที่เป็นคำถามปลายเปิด (Open-end) นั้น ผู้ศึกษาได้ทำการวิเคราะห์โดยนำมารวบรวมจัดกลุ่มหาความถี่ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามและส่วนของการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลนี้ ผู้ศึกษาได้นำเสนอในรูปของตารางถึงบรรยาย โดยเรียงลำดับตามความถี่และร้อยละ

จากการส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยและผู้บริหารในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ ได้รับแบบสอบถามคืนมา จำนวนกลุ่มละ 132 ชุด ปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างของผู้กรอกแบบสอบถามที่เป็นครูผู้สอนวิชาภาษาไทยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 36-40 ปี สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี มีประสบการณ์ทางการสอน ระหว่าง 11-20 ปี ส่วนกลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นผู้บริหาร พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุมากกว่า 50 ปี วุฒิการศึกษาปริญญาตรีสูงสุด รองลงไป คือ ปริญญาโท เป็นครูมานานกว่า 25 ปีแล้ว

การวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเทคนิควิธีสอนหรือสื่อที่ช่วยทำให้นักเรียนมีผลการเรียนสูงขึ้น หรือสิ่งที่เป็นปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ผู้ค้นคว้าได้แจกแจงความถี่ของแต่ละคำตอบ ว่ามีผู้ตอบจำนวนกี่คน แล้วใช้จำนวนความถี่ของผู้ตอบคูณกับจำนวนมากน้อยของระดับการให้คะแนน แล้วนำผลมาหาค่าเฉลี่ย เพื่อแสดงค่าว่าอยู่ในระดับใดโดยกำหนดค่าเฉลี่ยของความมากน้อย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.50-5.00	ถือว่า มีผลหรือเป็นปัญหาในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.50-4.49	ถือว่า มีผลหรือเป็นปัญหาในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย	2.50-3.49	ถือว่า มีผลหรือเป็นปัญหาในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.50-2.49	ถือว่า มีผลหรือเป็นปัญหาในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00-1.49	ถือว่า มีผลหรือเป็นปัญหาในระดับน้อยที่สุด